

KMETSKI LIST

Štev. 40.

Ljubljana, 2. oktobra 1940

Leto XXII

Pogledi na sedanji položaj Vojaška zveza med Italijo, Nemčijo in Japonsko

Vojna, ki je zajela svet, prinaša iz dneva v dan nova presenečenja. Ako danes pomislimo na dogodke in pričakovanja pred letom dni, si moramo brez obotavljanja priznati, da se je marsikaj zgodilo drugače, nego so preroki napovedovali.

Kot nevtralec se nas vojna neposredno ne tiče, posredno pa smo vsekakor zainteresirani na razvoju dogodkov. Kakor smo že ponovno zapisali, postaja svet po zaslugi moderne tehnike bolj in bolj enotna celota, kjer vsak posamezen del občuti vse utripe drugih, četudi sam neposredno ne sodeluje pri njih.

Ob takem položaju je treba gledati resno, to se pravi, presoјati vse tako, kakor je v resnici, ne pa tako kakor bi ta ali oni želeli.

Balkan

je bil žarišče in ognjišče bojev, vsaj tako smo ga vajeni gledati. Kakor vse kaže, je za Balkan ta vloga opravljena. In kakor se morda sliši čudno, je vendar resnično, da je v veliki meri mir na Balkanu zasluęa ruske politike. To ne gre na račun morebitnih aspiracij, pač pa na samo dejstvo, da Sovjeti glede tega predela Evrope niso stavili prevelikih zahtev, zaradi česar sta osiščni velesili sami zainteresirani na tem, da tu ostane mir ohranjen. V tem pogledu nam torej sodelovanje navidezno tako nasprotnih činiteljev vsekakor koristi.

Težišče borbe

se je namreč preneslo drugam s tistim trenutkom, ko sta bili osiščni velesili prepričani, da Balkan ni več področje, od koder bi jima s tuje strani pretiła kaka resna nevarnost.

Medtem ko je vse kazalo, da bo zdaj jedro borbe napad na Anglijo, oziroma nje matično otočje, se zdi, da so sedaj spremenili smer. Po rimskih posvetih postaja bolj in bolj jasno, da je teęa, oziroma tehtnost borbe prenešana v Sredozemlje in v Afriko.

Dve možnosti se tu odpirata in bržkone ni daleč čas, ko bomo videli, kam se borba usmerja. Na eni strani je možen in verjeten napad na Suez. Ako tu osiščni sili prodreta, zadasta vsekakor Angliji udarec, ki ne more ostati brez vpliva na nadaljnji potek vojne. Še v težji položaj pa spravita Anglijo, ako prodreta do petrolejskih virov v Siriji. Tu so poleg izgledi, o katerih je danes sploh nemogoče govoriti, ker bi vsaka beseda pomenila samo slepo ugibanje.

Boj za Dakar

vsekakor priča, da so naše zadeve pravilne, angleški neuspeh pa dokazuje, da se skriva za bitkami še (morda celo hujša od bojev samih) diplomatska borba, ki je ne moremo oceniti, ker je ne vidimo.

Morda se naši čitatelji še spominjajo, kako so po zadnji vojni sanjači prerokovali, da je sedaj enkrat za vselej konec diplomatskih

intrig. Ves razvoj dogodkov v zadnjih dveh desetletjih pa je izpričal ravno nasprotno. Vse, kar se je dogajalo, je bilo samo plod zakulisnega diplomatskega dela, medtem ko je bilo ono, kar smo videli, zgolj filmski odsev resničnosti. Odtod tudi toliko iznenadenj in presenečenj.

Diplomatje in politiki, ki so verjeli sanjačem, so bili seveda temeljito razočarani. Zato smo v polpretekli dobi imeli priliko gledati na eni strani stvarno delo, na drugi brezplodno modrovanje, ki se sedaj maščuje.

Tudi boji za Dakar, ki so se končali neuspešno za napadalce, pričajo, da utegne biti tu po sredi diplomatska igra, ki je močnejša mimo topov in bojnih ladij.

Amerika se baje boji, da bi velesili osi uporabili Dakar kot oporišče za letalsko prodiranje proti Južni Ameriki. General de Gaulle hoče zasesti Dakar in pošlje parlamentarce. Spremljajo ga angleške bojne ladje. Ko Francozi otvorijo ogenj na parlamentarce, se ti in vsa oborožena sila umaknejo, da ne bi prišlo do prelivanja »bratske krvi«.

Seveda je malo ljudi, ki bi poslušali tako tolmačenje. Bolj se zdi verjetno dejstvo, ki ga podčrtava del dnevnega tiska, češ da Angleži nikakor nočejo zapreti vseh vrat za dosego morebitnega sporazuma in ustavitve sovražnosti.

Kaj je resnica, seveda tudi mi ne vemo, ker nimamo preroških darov. Res je le, da močnejši rad živi na račun šibkejšega, kar se vedno pokaže v svetovni politiki in se je pokazalo tudi v angleški. Ali se bo staro pravilo potrdilo tudi v sedanji vojni in bodočem miru? Po našem mnenju je več verjetnosti, da bo pravilo potrjeno, kakor možnosti, da bi bila ravno naša doba kakor nalašč izjema zgodovine.

Nova zveza

med Nemčijo, Italijo in Japonsko, katere glavno besedilo objavljamo na drugem mestu, je spet odprla nove možnosti razvoja v sedanji vojni.

Že ugibanja pred sklenitvijo vojaške zveze med tremi totalitarnimi silami pričajo, kako velikega pomena je ta zveza. Gre dejansko za novo razdelitev sveta. Totalitarne sile hočejo po eni strani izriniti Anglijo iz Evrope, ki bi naj poslej bila razdeljena v dva življenjska prostora, v nemškega in italijanskega. Države in narodi, ki so se tej ideji v oslonu na angleško pomoč oprli, so morali na sebi občutiti posledice. Bolj kot marsikdo je morala to občutiti Francija, o kateri se zdi, da bo kot svetovna imperialna sila prenehala in bo ostala le sila v območju novega reda. Sicer njena usoda še ni dokončno odločena, vendar je samo naravno, če bodo nekoč zmagovalci zahtevali svoje.

Po drugi strani je treba naglasiti, da izrinitje Anglije iz Evrope ni in ne more biti končni cilj sedanje vojne. Nemčija je dolga leta mirno in za zeleno mizo zahtevala vrnitev kolonij in pravičnejšo razdelitev svetovnih zakladov. Česar ni dosegla z mirnimi pogajanjmi, skuša in bo skušala v zvezi z Italijo sedaj doseči z orožjem. Iz dneva v dan lahko opazujemo, kako smotrno se uveljavlja ta zahteva v Afriki. V trenutku pa, ko se pridružuje totalitarni dvozvezi še Japonska kot tretja velesila te skupine, je borba razširjena na vse velikbritansko svetovno območje.

Ker je Francija dejansko izločena iz borbe, v novih zapletljajih sploh ne prihaja resno v poštev. Toliko večjega pomena pa postajajo sedaj angleške kolonije in dominioni, zlasti pa Zedinjene države Severne Amerike kot mejašnje Japonske.

Med zadnjima dvema obstoja staro križanje interesov, ki je že večkrat pretiło z izbruhom sovražnosti. Seveda je tudi danes Amerika močno občutljiva za vsak japonski korak. Tako naravno tudi nove dogodke spremlja z največjo pozornostjo, razni ukrepi in zakoni zadnje dobe pa pričajo, da je pripravljena na borbo.

Tako se je stari in novi anglosaški svet povezal v enoto. Zato ni izključeno, da prej ali slej zajame krvava borba tudi poluto novega sveta.

Pri usem tem ostane

zagonetna neznanka

Rusija kot velesila, ki ne more ostati pri vseh teh dogodkih neprizadeta.

Doslej ni nobenih uradnih izjav z ruske strani, nemška poročila pa zagotavljajo, da nova pogodba ni naperjena proti Rusiji. Nekatera celo trdijo, da je Nemčija pripravljena posredovati za boljšo ureditev rusko-japonskih odnosov.

Ali so to samo ugibanja ali je to res uradno stališče, o tem nas bō poučila šele bodočnost. Za sedaj velja samo dejstvo, da je svetovni položaj iz dneva v dan bolj zapleten in je zato vedno težje nepristransko ocenjevati, oziroma presoјati posamezne dogodke.

Ni. Vel. kralj Peter II. na vojaških vežbah

Pretekli teden je imela beograjska garnizija vojaške vaje ob obrežju Save blizu Čukarice, ki jim je prisostvoval tudi Nj. Vel. kralj Peter v spremstvu kneževiča Aleksandra. Vojaške vežbe je opazoval tudi minister vojske general Nedić in več drugih predstavnikov naše vojske.

Vzajemnost kmetijskega stanu

Pisati o položaju, ki se v njem nahaja kmetijski stoan in ki ga prav posebno kmetijska mlada njena bodočnost, je težko v današnjih časih. Skrbi tarejo našega kmeta in vse delovne ljudi. Boj za obstanek se bije s kruto silo. Vse ječi pod težo trpljenja, britkosti in razočaranja. Pa je vendar treba povdariti, da moramo ozdraviti vse hude rane današnjih dni le v skupnosti, v vzajemnem prizadevanju, v neumornem delu vseh stanov, slojev in poklicev.

Po primeru kmetijskega človeku se je treba lotiti dela. Saj smo videli, kaso se je po svetovni vojni kmet vrnil na svojo zemljo in jo pričel obdelovati, brez ozirov na druge poklice, ki so videli v povojnih razmerah najlepšo priliko za špekulacijo, tihotapstvo, veriženje itd. Kmet je s tvornim delom obnavljal svojo domačijo, drugi so z verižništvom kopicili bogastvo.

Konstruktivno delo kmetijskega človeka izhaja iz njegove duše in razpoloženja. Po svoji duši, po svoji miselnosti, po svoji veri je kmetijsko ljudstvo povsod izrazito miroljubno. V odločno borbo se postavi takrat, kadar so ogroženi interesi domovine in države. Domovina in država sta v očeh kmeta, razširjeni kmetijski dom, ki ga je treba braniti pred vsako nevarnostjo.

Pri obdelovanju zemlje, pri delu v gozdu, na njivi in travniku, v vinogradu in sadovnjaku, stopa kmetijski človek v najožji stik z naravo in božjim stvarstvom. Zato mu je po svojem poklicu najbližji. Naravne sile mu pomagajo pri delu: sonce in dež, a često mu iste sile tudi delo uničujejo, kadar prihrumi nevihta, povodenj, toča ali požar. V borbi z naravnimi silami se je izoblikovalo duševno življenje kmetijskega človeka, ki je neprimerno močnejše od življenja v tovarni ali pisarni.

Kmetijski človek je postal previdnejši, odpornejši, vztrajnejši.

Kmetijski človek in njegova družina je na-

vezana na zemljo, od katere živi. Njegov dom mu je kos domovine.

Klic, ki ga često slišimo: »Tujega nočemo, svojega ne damo« se je rodil iz kmetijske duše, in njegove miselnosti, njegovega pogleda na svet in ljudi. Na tisoče je primerov, ko je moral kmetijski človek zapustiti svoj dom zaradi siromaštvine ali nesreče in izseliti v tujino za zaslužkom, toda vselej je odhajal s trdnim prepričanjem, da se bo vrnil in svoj dom obnovil. Narod, ki se tako drži svoje zemlje, ne more nikdar propasti. V kmetijskem domu je dobila zavetja narodna govorica in njegova pesem, tam so se ohranile šege in navade, ko je bila povsod preganjana in izgnana iz šol in uradov.

In ker je temu tako ni prav nič olepšana in tudi nič pretirana trditev, da predstavlja kmetijski stan narod in da naj se ravna in vodi država v kmetijskem duhu.

Nič ni pretirana zahteva, da mora postati kmet tudi nosilec oblasti in nje izvor, ker je kmet najtrdnější nosilec državne ideje. Daleč od kmeta je misel, da bi izključeval iz narodovega občestva druge stanove in poklice. Saj se dobro zaveda, da se je pričela delitev dela v združni kmetijski zajednici in da so se iz kmetijskega stanu razvili vsi ostali delovni stanovi in da se še danes v glavnem iz njega obnavljajo in poživljajo. Res je pa to, da kmet sovraži špekulante in lenuhe ter vse izkoriščevalce. To so pogubni troti v človeški družbi. In prav ti troti so tekom časa postali njegovi gospodarji, varuhi in oblastniki.

Prihaja novo življenje. Razviti se mora iz solidnosti vseh delovnih stanov in koristnih poklicev. Priče smo velikih dogodkov na svetu. Kdo je bolj poklican, da postane nosilec novega hotenja kakor kmetijski in delavski stan, ki v slučaju potrebe in nevarnosti brani svojo zemljo, svojo državo in svojega kralja s svojim telesom in svojim življenjem.

Tomažič Lojze

lahko urejuje po potrebi, kometijska proizvodnja pa je v tem pogledu bolj neodvisna. Res se da z umnim delom dvigniti tudi množina kmetijskih pridelkov, res je pa tudi, da je letina vedno in povsod v prvi vrsti odvisna od činiteljev, ki so izven obsega človeške volje, od vremena in drugih prirodnih pojavov (toča, suša, neurje, poplave itd.), ki jih narava urejuje čisto po svoje in je človek proti njim popolnoma brez moči.

Prav zaradi tega je treba misliti na omejitve konzuma, dokler je še čas in gre to brez posebnih bolečin. Po drugi strani pa je treba nujno misliti na tiste delovne množice, ki s svojim zaslužkom ne zmorejo povišanih cen. Zvišanje prejemkov, zaslužkov in plač le delno odpomore zlu. Skušnja namreč uči, da se cene dvigajo dosti hitreje ko prejemki. Zato je treba najti druga, bolj temeljita in tudi socialno bolj pravična sredstva.

To je danes problem, ki bi ga bilo treba rešiti. Potem bi draginja ne žulila več tistih, ki jo sedaj najbolj občutijo. Ako je dovolj dobre volje, to vprašanje ni nerešljivo. Upajmo, da homo kmalu videli dokaze take dobre volje.

Bitka za London

Ruski vojaški strokovnjak Jermašev je napisal te dni v (Komsomolski Pravdi, glasilo ruske mladine) obširen članek o letalski vojni med Anglijo in Nemčijo in o bombardiranju Londona ter pravi med drugim:

»Velika Britanija se je izkazala nedovoljno pripravljena za ta zračni dvoboj, vendar se Nemcem doslej ni posrečilo popolnoma zavladati v zraku in zlomiti angleško protiletalsko obrambo. Borba, ki se je v ozračju nad Anglijo začela prve dni avgusta ter je dobila posebno silovit značaj od 7. septembra dalje, je mnogo težja za nemško letalstvo, kakor so bile njene borbe v Belgiji in Franciji. O tem pričajo med drugim tudi podatki o izgubah. Poprečno se lahko smatra, da izgubita britansko in nemško letalstvo vsak dan do 50 bojnih letal. Od začetka avgusta do srede septembra so dosegle obojestranske izgube najmanj 4000 letal in 5 do 6 tisoč pilotov. Usodno vprašanje za obe strani se glasi: Kako dolgo bosta letalstvu obeh držav lahko vzdržali ta izredni napor in napon sil?

Nemško letalstvo ima v tej fazi boja namen, da uniči svojega nasprotnika. Tisti trenutek, ko bi britansko letalstvo izgubilo bitko, bi bila nemška nadvlada nad Doversko ožino toliko ustaljena, da bi se lahko začelo izkrcavanje kopnih čet, ki čakajo na dano znamenje v francoskih in belgijskih lukah. Te namere nemškega vrhovnega poveljstva potrjuje sprememba nemške taktike v borbi za nadvlado v zraku. V teku prve faze — avgust in začetek septembra — je nemško letalstvo napadalo istočasno skoro vsa večja mesta južne Anglije. Vendar je imelo britansko letalstvo primeroma zelo majhne izgube, čeprav je nasprotnik silno opustošil važnejša središča angleške industrije in prometa. Odkar pa je London postal cilj nemških napadov, so se izgube britanskega letalstva zelo povečale. Bitka za London je osredotočila znatne angleške letalske sile pri obrambi prestolnice.

Bitka za London je prva etapa neposredne borbe za Veliko Britanijo, kar dobro vesta oba nasprotnika. Toda ta bitka se ne bo mogla dolgo nadaljevati z dosedanjo napetostjo. Približuje se trenutek, ko se bo morala nemška vojska odločiti, da izsili prehod preko onih usodnih 40 km vodnega prostranstva, ki je devetsto let kot zanesljiv ščit branilo mir Velike Britanije. V tem trenutku pa se bo borbe udeležil nov činitelj — vojno brodogojstvo, kar bo v temelju izpremenilo način dosedanjih bojov.«

Draginja in boj proti njej

Draginja kot sam pojav je vselej znak stiske. To velja tudi za sedanji draginjski val, ki ga nikakor ne kaže pripisovati temu ali onemu stanu, ampak je treba z njim računati kot z neizogibnim dejstvom.

Sicer je pojem draginje zelo širok, v bistvu pa bolešno zadene samo tiste sloje, ki s svojim zaslužkom ne zmorejo cen za neobhodno potrebno blago.

Med glavnimi vzroki draginje pa nikakor ni samo špekulacija (prikrivanje, zadrževanje in kopičenje blaga), ampak povečana potrošnja in zmanjšana ponudba kot posledica splošnega svetovnega gospodarskega položaja, ki ga nujno povzroča vojna.

Že iz zadnje vojne vemo, kako take izredne razmere vplivajo na trg. Sedanja vojna je po obsegu večja od prejšnje, zato je tudi v svojih posledicah močnejša. Treba je računati s tem, da je življenje v državah, ki so v vojni, pa tudi v nevtralnih in nevojskujočih se državah bistveno spremenjeno. Silne množice ljudi, ki so pod orožjem — na eni strani na bojiščih, na drugi v zaščitni pripravljenosti — so po eni plati odtegnjene proizvodjalnemu delu, po drugi pa porabijo življenjskih potrebščin več ko v normalnih razmerah. Ti konzumenti so nekaki dodatni konzumenti, ki seveda pomenijo za skupno gospodarstvo breme.

Poleg tega nastajajo v izrednih razmerah hude motnje v mednarodnem prometu. Na tisoče in tisoče ladijskih ton je izločenih iz pro-

meta, kar seveda mora nujno vplivati tudi na gibanje cen.

Ne trdimo sicer, da bi ne bilo ljudi, ki skušajo izredne razmere brez ozira na stisko drugih izkoristiti za svoj osebni dobiček. Taki ljudje so se in se bodo vselej pojavljali pri vseh narodih. Proti njim se pač organizirana družba bori s strogimi policijskimi ukrepi. Saj vemo, da se oderuštvo in izkoriščanje šibkejšega rado pojavlja celo v najbolj mirnih in urejenih razmerah kot nekaka gospodarska bolezen ali celo zabloda.

Danes to nikakor ni glavni vzrok draginje, četudi ne izključujemo možnosti, da bi kje krajevno ne vplivalo pomembno na gibanje cen. Ko namreč govorimo o draginji, nimamo pred očmi samo domačih razmer, ampak gledamo na svetovni položaj. Glede tega pa lahko rečemo: zmanjšana proizvodnja in povečana potrošnja povzročata v gospodarstvu zmede in pretrese, ki jih občutimo v draginji. Zato moramo tudi pri nas, čeprav nismo v vojni, misliti na omejitve potrošnje in na kar najbolj varčno izkoriščanje vsega blaga, kar ga potrebujemo za življenje. To je ukaz časa, ukaz, ki so ga naši sosedi že zdavnaj razumeli in tudi organizirano izvedli. Sodimo, da bi se od njih v lastno korist lahko marsikaj naučili. Treba je namreč računati z dejstvom, da bo sedanje stanje lahko še prav dolgo trajalo in se bo morda čez čas očitovale v še bolj trdih posledicah.

Te morajo biti pač znosno porazdeljene na vse sloje naroda. Industrijska proizvodnja se

Doma in drugod

PETER ŽIVKOVIČ

predsednik Jugoslov. nac. stranke je odpotoval iz Bosne, kjer je obiskal vse večje kraje in imel s strankinimi pristaši sestanke, v Srbijo. Na potovanju ga je spremljal posl. preds. Jovo Banjanin. V Srbiji so se predsedniku pridružili še nekateri drugi vidnejši člani iz vodstva stranke. G. Živkovič je obiskal Jagodino, Kragujevac, Čuprijo, Paračin, Zaječar, Negotin in Donji Milanovac. Tudi v Srbiji so se povsod, kjer se je ustavil predsednik Živkovič, vršili sestanki strankinih pristašev. Jugoslovenska nacionalna stranka je najmočnejša opozicijska stranka, ki igra prav v teh časih splošne zmede in nezadovoljstva svojo veliko patriotsko vlogo.

HRVATSKO ZASTOPNIŠTVO

Dr. Vladimir Maček, podpredsednik vlade in predsednik HSS je sklical v Zagreb vse senatorje in bivše narodne poslance, ki se smatrajo za parlamentarno zastopstvo banovine Hrvatske.

Senatorji in bivši narodni poslanci so imeli v Zagrebu v soboto, nedeljo in ponedeljek zaporedne sestanke v treh skupinah. Na sestankih so poročali dr. Vl. Maček, inž. Avgust Košutić in dr. Juraj Krnjević o gospodarskih in političnih prilikah doma in v svetu. »Hrvatski dnevnik« poroča o sestankih, da so bili nujno potrebni, ker se z njimi drži stalna zveza med vodstvom in hrvatskim narodom. Dr. Maček je obrazložil svojim zastopnikom smer politike HSS in zaslišal njihovo mnenje, ki mu naj služi za smer njegovega dela v bodoče. Narodni zastopniki so temeljito ocenili politiko svojega vodstva.

POLOŽAJ JE MIREN IN STALEN

Pretekli teden se je mudil v Zagrebu finančni minister dr. Juraj Šutej. Ob tej priliki so ministra obiskali novinarji, ki jim je izjavil glede splošnega položaja, da je ta miren in stalen. Osnova političnega položaja v naši državni skupnosti, da je in ostane sporazum.

Glede govoric o rekonstrukciji vlade je finančni minister izjavil sledeče: »O tem govore že osem mesecev. Lahko pa vam rečem, da ni razlik v gledanju na razne probleme med predsednikom vlade g. Cvetkovičem in podpredsednikom dr. Mačkom. Bil sem danes uro in pol dolgo pri dr. Mačku in mu poročal o položaju. Lahko vam rečem, da vlada popolna sloga med njim in predsednikom Cvetkovičem, kakor tudi med vsemi ostalimi člani vlade.«

ŽRTEV MAZAŠTVA

Rudar Rudolf Žohar iz Zagorja se je komaj 1. septembra letos poročil s svojo izvoljenko 16letno Julko. Mlada poročenca sta živila v sreči in zadovoljstvu. Nedavno pa so mlado ženo odpeljali v ljubljansko bolnico, odkoder pa so jo takoj vrnili, ker ni bilo več rešitve za njeno življenje. Julka je res kmalu po prihodu v Zagorje umrla. Njen mož Rudolf ni mogel preboleti ženine smrti. Ves obupan je ob mrtvaškem odru svoje žene izpil steklenico lizola ki je uničil tudi njegovo življenje. Julkinemu mrtvaškemu odru so pridružili še enega, na katerega so položili njenega moža.

Preiskava je ugotovila, da je iskala Julka pri neki mazački v Trbovljah pomoči za odpravo plodu. Zločinska žena ji je dala neke pijače, ki jo je zastrupila in povzročila naglo smrt.

POBEGLA VLAMILCA

Iz mariborske kaznilnice sta pretekli teden pobegnila nevarna vlomilca Ludvik Kolman in Stanko Zupanc. Prvi je bil obsojen na štiri leta ječe, drugi pa na tri in pol leta. Oba sta obležena v jetniško obleko. Prebivalstvo se opo-

zarja na oba ubegla kaznjenca, ker bosta gotovo iskala pri ljudeh civilno obleko.

Oba zločinca sta dolgo kradla in vlamljala po Gorenjskem in po ljubljanski oklici, dokler ju ni policijska oblast prijela in postavila pred sodišče. Na svoji vesti sta imela nešteto tatvin in vlomov. Svoje zločinsko delo bosta poskušala nadaljevati, zato naj bodo ljudje oprezni, dokler ju oblast ne prime in odvede nazaj v zapor.

POVZROČEVATELJI DRAGINJE OBDOJENI

20. t. m. je bil v Zagrebu obsojen na prisilno bivališče v Udbini trgovski potnik tvrdke »Bačka« Nikola Blauhorn, ker je imel vskladiščeno moko še iz časov, ko ta še ni bila podvržena današnjim cenam. To moko je Blauhorn prodajal po dvignjenih cenah in je hotel torej na račun ljudskih življev izborno zaslužiti.

Sedaj bo premišljeval o cenah moke v prisilnem bivališču v Udbini.

Drug tak »mokar«, ki je bil obsojen istega dne kot Blauhorn, je poslovodja tvrdke Agraria Josip Šoler, ki je prodajal moko pekomo po dvignjenih cenah. Tudi on je bil obsojen na prisilno bivanje za 3 mesece, obsodbe pa hrvatska banska oblast še ni potrdila.

Navedena primera nam živo pričata, kako podli ljudje bivajo med nami in kako hočejo na račun ljudstva dobro živeti. Zanimivo je tudi dejstvo, da so povzročevalji druginje med nami večidel tujci. Tudi pri nas v Sloveniji bi bilo potrebno malo bolj gledati, kaj počno razni trgovci in tujci.

MOST ČEZ MURO DOGRAJEN

Banovina je zgradila nov most čez Muro pri Petanjcih, ki je bil te dni blagoslovljen in izročen javni uporabi. Most je iz železobetona in pomeni veliko pridobitev za naše Prekmurje, ki je dobilo novo, široko cestno zvezo z ostalo Slovenijo.

Kaj se godi po svetu

Trojna vojaška zveza

Že spredaj omenjamo vojaško zvezo, ki so jo sklenile Nemčija, Italija in Japonska. Pogodba o tej zvezi je bila podpisana dne 27. septembra v Berlinu in določa:

1. Japonska priznava in respektira vodstvo Nemčije in Italije pri ustvarjanju novega reda v Evropi. — 2. Nemčija in Italija priznavata in respektirata vodstvo Japonske pri ustvaritvi novega reda v velikoazijskem prostoru. — 3. Nemčija, Italija in Japonska bodo sodelovale med seboj v akcijah na zgoraj omenjeni osnovi. Dalje prevzemajo obveznost, da se bodo podpirale z vsemi političnimi, gospodarskimi in vojaškimi sredstvi, ako bi bila katera izmed treh pogodbenic napadena od kake sile, ki sedaj ni zapletena v evropsko vojno ali v kitajsko-japonski konflikt. — 4. Za izvedbo pričujočega pakta se bodo takoj sestale tehnične komisije, katerih člane bodo imenovala vlade Nemčije, Italije in Japonske. — 5. Nemčija, Italija in Japonska izjavljajo, da pričujoči dogovori v ničemer ne posegajo v politični status (stanje), ki obstoja sedaj med vsako izmed treh pogodbenic s Sovjetsko unijo. — 6. Pričujoči pakt stopi takoj v veljavo, čim je podpisan, in ostane v veljavi 10 let od dneva podpisa. Ako bo katera izmed visokih podpisnic zahtevala, da se prično pogajanja o obnovitvi pakta, bodo podpisnice pravočasno pred iztekom pogodbe pričele pogajanja.

V potrdilo teh dogovorov so podpisani, od svojih vlad pooblašteni zastopniki podpisali to pogodbo in jo opremili s svojimi pečati.

Sestavljeno v trikratnem originalnem tekstu (izvirnem besedilu) v Berlinu 27. septembra 1940, v 18. letu fašistične dobe, odnosno na 27. dan 9. meseca 15. leta sirove.

SLOVENSKA PESEM V SOVJETSKI RUSIJI.

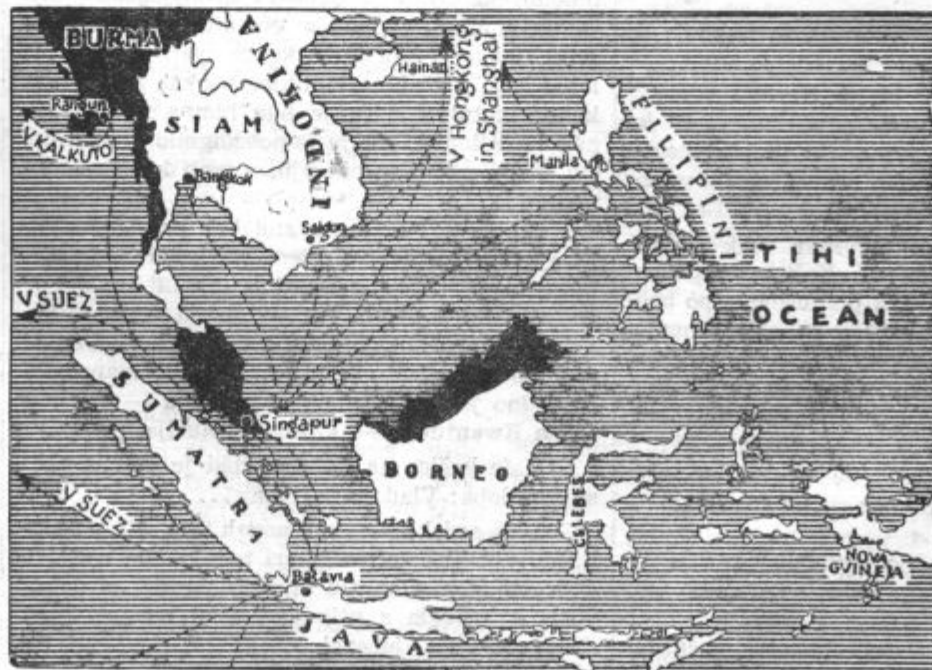
Nedavno je izšla v Sovjetski Rusiji v 10 tisoč izvodih knjiga, ki je vsebovala prevode pesmi slovenskih pesnikov. Med prevedenci so zastopani Oton Župančič, Tone Seliškar, Srečko Kosovel in Mile Klopčič. Za knjigo je vladalo velikansko zanimanje in vsa naklada je bila v nekaj dneh razprodana...

DOBRUDŽA ZASEDNA

Bolgarske čete so zasedle vso južno Dobrudžo, ki je bila priključena nazaj k Bolgariji. Bolgarske čete so vkorakale v Dobrudžo brez vsakih nezdod. Narod je povsod bolgarske vojake navdušeno pozdravljal. Bolgarska vlada bo pričela takoj izvrševati po vsej Dobrudži javna dela, kmetom je pa dala razne olajšave.

RUSIJA IN BALKAN

Pred dnevi so nekateri listi objavili izveček nekega članka v glavnem glasilu rdeče vojske »Krasnaja zvezda«, ki je obravnaval vprašanje ruskega stališča glede Balkana. Pisec članka je med drugim zapisal, da Rusija »na

Francoska Indokina je danes središče politične borbe na Daljnem vzhodu

Balkanu ničesar več ne išče, odkar je poskrbe-la, da se je Besarabija vrnila k svoji matični zemlji. Zato se ne bo vmešavala v »imperialistično borbo za Balkan, temveč tudi v bodoče ostala na strani.«

K temu članku je ruska uradna poročevalska agencija »Tass« objavila 26. t. m. naslednje pojasnilo: »List Krasnaja zvezda je danes objavil sporočilo redakcije, v katerem pravi, da članek Ajrepatjana, objavljen v listu 21. septembra pod naslovom »Druga imperialistična vojna in balkanske države« ne predstavlja mišljenja uredništva lista, temveč samo osebno mišljenje pisca, pri čemer uredništvo smatra, da je pogrésilo, ker je objavilo ta članek.«

POSLEDICE VOJNE V BELGIJI

Nemško poveljstvo je izvršilo v Belgiji anketo in zbralo podatke v 2038 občinah o škodi, ki jo je napravila vojna. V teh občinah je popolnoma porušenih 5481, hudo poškodovanih 15.174 in lažje prizadetih 3315 stanovanjskih poslopij. Posebej je bilo naštetih 330 popolnoma razdejanih, 625 hudo poškodovanih in 1140 lažje prizadetih tovarn. Od javnih poslopij, cerkev, župnišč, šol, bolnic, muzejev itd. jih je bilo porušenih do temelja 134, močno poškodovanih 598 in deloma razbitih 1250. Razen tega je bilo uničenih okoli 3 milijone kvadratnih metrov državnih, pokrajinskih in občinskih cest.

PREBIVALSTVO ZDRUŽENIH DRŽAV

Danes so bili objavljeni uradni podatki ljudskega štetja v Zedinjenih državah z dne 1. aprila letos. Tega dne so imele Zedinjene države 131.409.131 prebivalcev. Napram 1. 1930 se je število prebivalstva povečalo za 7 odstotkov.

ARHEOLOŠKA IZKOPAVANJA V RUSIJI

Arheološki inštitut ukrajinske akademije znanosti je sestavil poseben odbor, ki naj izkoplje pradedno mesto Olivijo, katera je bila ustanovljena pred 2500 leti na ustju reke Buga. Danes je tam ukrajinska vas Porutino, ki spada

v okraj Očakov. Ustanovitelji Olivije so bili Grki iz grških maloazijskih naselbin, vendar pa so na istem kraju že nekdanje ustanovili svoje selišče polpastirski Skiti. Ze pred časom so izkopali del centra tega mesta.

NA MILIJONE BOMB NA LONDON

Nemško letalstvo je v času od 10. avgusta do 22. septembra vrglo nad Anglijo 23 milijonov kilogramov bomb vseh kalibrov. Zadetih in poškodovanih je bilo 6000 industrijskih naprav, me dnjimi 1400 v Londonu. 20 odstotkov vseh instalacij za preskrbo z elektriko in plinom v Angliji je bilo porušenih. Napadi so bili izvršeni nadalje na mnoge važne prometne centre ter je bil promet ustavljen na raznih železniških progah. Škoda, ki so jo nemški letalski napadi povzročili v londonskih pristaniščih ter na skladiščih za vojne oskrbe, se ceni na približno 11.5 milijard mark (cca 150 milijard din).

TRANSPORT OTROK POTOPLJEN

Londonski dopisni urad poroča, da je sovražna podmornica potopila na Atlantskem morju brez predhodnega opozorila angleško ladjo, ki je vozila v Kanado evakuirane angleške otroke. Ob času torpediranja je bilo morje viharo, kar je nesrečo še povečalo. Od 90 otrok se jih je rešilo samo sedem. Na ladji je potovalo 400 oseb, od katerih jih je bilo ubitih ali utonilo 300. Le 100 se jih je rešilo. To je bila prva nesreča pri prevozu otrok iz Anglije.

RUSIJA BO NAPREJ PODPIRALA KITAJSKO

Po sklenjeni vojaški pogodbi med Nemčijo, Italijo in Japonsko, je nastalo vprašanje, ali bodo Rusi še naprej podpirali Čangkajška v borbi proti Japonski, ali bodo ustavili pošiljanje orožja njegovi armadi. Uradni kitajski krogi izjavljajo, da je kitajska vlada sprejela iz Moskve zagotovila, da jo bodo Rusi ne glede na japonsko-nemško-italijansko trozvezo še nadalje podpirali.

Kmetška mladina

LJUBLJANA

Okrožje kmetških fantov in deklet v Ljubljani bo imelo v nedeljo, dne 6. oktobra t. l. odborovo sejo, na kateri se bo razpravljalo o delovnem načrtu za jesensko zimsko dobo. Prihaja čas, ko nastopa dolžnost vsakega Društva kmetških fantov in deklet našega Okrožja, da prične s kulturno-prosventim delom v svojem območju in izrabí vse prilike in možnosti za splošno izpopolnitev svojega članstva. V tej dobi ima kmetška mladina še največ prilike, da se posveti vzgoji in izobrazbi. Zato ne smemo z delom odlašati niti dneva več. Podroben razpored je bil razposlan z vabili in je dolžnost vseh funkcionarjev, da se seje udeležijo.

OVEN PRI LJUTOMERU

Pri nas smo končno prišli do uresničitve našega cilja. Ustanovili smo si Društvo kmetških fantov in deklet, za katerega smo se precejšnjo dobo borili. Sedaj je naša želja izpolnjena in kot Društvo kmetških fantov in deklet smo se pridružili organizirani kmetški mladini v Sloveniji. Tudi pri nas so velike potrebe, tudi

Bukov žir

zrelo, odpadlo blago KUPUJEM v vagonških pošiljkah vagon nakladna postaja. Ponudbe na

Reklam Rozman

LJUBLJANA, Pražakova ulica šte. 8/I.

Li Jan Sinji metuli

Li Jan je poslušala z vžičenjem... Spravevala ga je še o vsem mogočem, kakor otrok... Iz njegovih odgovorov je spoznala, da se bavi s študijami orijenta in da stalno piše za novine svoje zemlje razne dogodke v Kitajski in Japonski in da to potem čita zelo mnogo ljudi...

»Hočeš li o meni kaj napisati?«

»Hočem!«

»A kaj?«

»Da si najlepša mladenka na Daljnem vzhodu, tako dobra in ljubka, da te mora vsakdo vzljubiti...«

Ona se je nad tem radovala in tleskala z rokama od veselja...

Ure so tekle, kakor bi jih Nevidni podil z bičem... Dan se je nagnil in na obzorju se je prikazala prva zvezdica — znanilka najskrivnostnejših sanj, ki jih prinaša bratec mrak vsem srečnim in plemenitim —

Odsihdob je prihajal novinar vsak dan v malo kočico ob Sikiangu... Kakor razigrana otroka sta se srečna človeka prekucevala po beli rogoznici... V drhtečem poželenju se je vnelo dvoje mladih teles... Ko sta se prvič združila v dolgem, strastnem poljubu, se mu je Li Jan vsa predala... Klicala ga je s sladkim imenom »Ti« in mu z zvonkim glasom očitala: »Ti... zakaj si me poljubil?! Zdaj ne morem biti več brez tebe! Ne smeš se! Stori z menoj kar hočeš... Ti — moj gospodar!...«

»Ljubica moja,« — je navadno odgovarjal on, — »nisem jaz tvoj gospodar, nego samo velik prijatelj...«

»Ko si me stisnil k sebi, sem se počutila

divno... vse v meni je bilo težko, sladko... prebudil si novo življenje v meni...«

»Mlada si in lepa, ustvarjena za ljubav in božanje... Tvoje ustnice so kakor rajsko jabolko, prerezano s slonokoščenim nožem... Daj, da poljubim tvoje ustne! Tvoje telo... lase...«

Ti se je sklonil nad svojo malo oboževanko.

Po opojnih scenah največje radosti je pela Li Jan na šemesenu stare ljubavne pesmi o zakletih princih z zmajevim srcem... Kramljajoča na blazini sta potem pila čaj, s katerim je stregla ona na rdeče lakiranem pladnju.

To je bila velika, čudežna sreča... Ti je obhajal sredi tujega sveta praznik mladosti in limonovega cvetja, v otroški razposajenosti slavil zmago ljubezni v sladkem objemu z njo, ki je po svoji ljubkosti bila sama kakor cvet, in se je pri lahni hoji, v svojih svilenih prepaskah pozibavala kakor metulj... To je bila himna mladih src nad vsem lepim, kar ju je povzdignilo in očaralo. Oh, kako srečni so bili njih v mali kočici na Sikiangu...

Kmalu se je Ti nastanil kar pri svoji mali Kitajki... Trgovec z rižem, pri katerem je stanoval, se je izselil iz Kantona... Li Jan mu je gostoljubno ponudila varstvo vsega premoženja. Kdo je mogel biti bolj vesel, nego Ti! — Ona je potrebovala zaščitnika pred slučajnimi napadalci — vedno je še v razburjenem mestu — kakor v celem Kwantungu — kipela revolucija.

Malo kočico na lotosovi reki je polnila presrečna doba: Vladala je ljubav...

Ti je sedel pri njenih nogah in — jih poljubljaj... Mehka ročica je pri tem božala njegove kodraste lase. Oba sta drhtela, žarela od dobre volje in uživala s priprtimi očmi blesteči opoj divne melodije ljubezni...

»Princ,« je mislila ona.

»Kraljica moja,« je šepnil tujec.

Za veseljem pride žalost... Kakor zlobna roka se je strnila nad tihe sanje in jih zamorila v najlepši dobi...

Ti je zbolel za javansko sončarico... Li Jan je okrasila bolniško sobico s cvetjem, da se je vse svetilo in blestelo; njene ljuče roke so pričarala bolniku milo kitajsko pomlad... Ko se je zbudil, je videl okoli sebe samo sonce in cvetje, da se je kljub boleznim čutil kakor v kitajskih nebesih...

Dvignil se je počasi in iztegnil roke k roži rož, da bi jo objel. Komaj se je to zgodilo, je omahnil nazaj kot mrlič — in lepa deklica se je zgrudila v njegovo naročje...

Dom žarke ljubezni, vse smejoče in cvetoče, se je spremenil v tiho zapuščeno svetišče, v katerem triumfira zlokobna bol...

Na rogožini — poleg nesrečnega princa — je sedela Li Jan... Po licih so ji polzele solze... Pogled zastrt od plakanja ji je bil nepremično uprt v mrliško bledega na blazinah... In čakala je, da se ljubemu odpro oči, da se zave in se ji ljuko nasmehne...

Dnevi so bili dolgi... Tedni so se vleкли v neskončnost... V bronasti vazi na stojalcu so umirale bele rože... Monsum je prinašal strte jate pisanega cvetja iz mandarinovih vrtov...

Takrat se je dvignil Ti... Zdelo se mu je, kakor bi se prebudil iz težkih sanj... Počutil se je zdravega. Sokovi življenja so pomlajeni pluli v njem... Objel je Li Jan in obsul s poljubi njene vranječne lase, rdeče ustnice in deviške grudi. Vedel, kako velike žrtve je moralo doprinesti to bitje v svoji brezmejnoljubni skrbi za njegovo zdravje... Zdaj je vse prestano... Vstajenja

naša kmetijska mladina rabi vzgojo in izobrazbo, ki jo bo dvignila na potrebno višino.

Ustanovni občni zbor našega društva smo imeli v nedeljo, dne 22. septembra t. l. Zvezo kmetijskih fantov in deklet je zastopal njen podpredsednik tov. Joško Tomažič iz Vitana, ki je podal vse smernice za uspešno delo organizacije in pozval številno navzočo kmetijsko mladino k delavnosti in vztrajnosti. Za predsednika je bil izvoljen tov. Salaj, za tajnika pa tov. Trstenjak. Novo društvo ima vse pogoje za uspešen razvoj, zato pričakujemo od članstva, da bo šlo na delo v polni zavesti in odgovornosti za napredek svoje okolice.

Iz naših krajev

× **Sarajevski nadškof** dr. Šarić je izdal vsem župnim uradom svoje škofije, da morajo v nedeljo dne 13. okt. pridigati o sklabilih posledicah nepismenosti ter priporočiti vsem nepismenim, da naj se tekom zime naučijo pisati in brati. Ker je »Seljačka sloga« pričela tudi

letos veliko akcijo proti nepismenosti, je tajništvo stranke opozorilo vse pristaše, da naj takoj pred cerkvijo javno zavrnejo vse, kar bi morebitno neugodnega povedali župniki v svojih pridigah o borbi proti nepismenosti.

× **Sovjetski vojni ataše v Beogradu** general Samohin je takoj po svojem prihodu v našo prestolnico obiskal ministra vojske in mornarice, generala Nedića, in šefa generalnega štaba generala Kosića.

× **Jugoslavija** je dobila direktno telefonsko zvezo z Moskvo. Zveza gre skozi Berlin.

× **Prejšnji teden so v Mariboru** aretirali znanega bogataša in bivšega tovarnarja usnja Valterja Halbertha, ki je poskušal verižiti z usnjem in je komisija pri njem zaplenila za nad 4.000.000 din usnja. Zanimivo je, da je večina verižnikov pri nas tujcev, kar nam dokazujejo že njihova popolnoma tuje se glaseča imena.

× **Vsled ukinitve prepovedi prodajanja nepremičnin** v 50. kilometrskem obmejnem pasu je cena zemljišču v Vojvodini naglo poskočila.

× **Poglobitev gospodarskih odnošajev** med Jugoslavijo in Grčijo je dosegel jugoslovanski trgovinski minister dr. Andres, ko se je pretekli teden mudil v Grčiji in prisostvoval otvoritvi velesejma v Solunu. V Atenah je bilo ustanovljen grško-jugoslovanski gospodarski odbor, ki bo proučil vsa vprašanja izmenjave blaga med obema državama. Jugoslavija bo izvažala zlasti živino.

× **Pridelek pšenice.** Po privatnih podatkih smo letos pridelali v Jugoslaviji 12.29 milijona met. stotov pšenice. Lansko leto je znašal pridelek 28.76. mil. met. stotov. Letos je bila pšenica posejana na površini 1.890.600 ha, lani pa 2.191.544 ha.

× **V Nišu** je bila pretekli teden otvorjena prva splošna kmetijska razstava za moravsko banovino.

× **Šola je povzročila spor.** Slovensko društvo zobnih tehnikov je otvorilo v Ljubljani enoletno šolo za svoje člane, da bodo mogli na podlagi zakona pridobiti pravico izvrševanja svoje troke. Hrvaški zobni tehniki so vsled tega prekinili vse zveze s Slovenci.

Levo: Take sledove je zapustila bliskovita vojna v Franciji — Desno: Tudi v Sedanu pušča vojna sledove, kakor jih vidimo na sliki

pesem ga je navdala z oživiljeno radostjo in mu polnila srce z blaženimi občutki pred novo simfonijo božanske ljubezni...

Usoda je namenila drugače... Naslednji dan je Ti prejel kratko brzojavko z naslednjo vsebino: »Takoj se vrnite, dogajajo se veliki dnevi. Redakcija »Borbe«.

Ti se je bridko nasmehnil: »O, vsemogočna boginja Usoda! Proti tebi smo brez moči, še ljubezen se ti ne more ustavljati...«

Povedal je Li Jan obzirno, da ga nujni posli kličejo v Evropo — tam da se dogaja nekaj velikega: vojna ali morda — krvava revolucija... Moral bo pisati za novine dolge članke o strahotah na fronti, morda tudi — umreti za domovino...

Li Jan je vse razumela. Krčevito je zaplakala in ga jela rotiti, naj je ne zapušča.

»Ah, ostani pri meni, ti dobri človek!« je klicala brez prestanka. »Umrla bom od želje za teboj, ako pojdeš od mene!«

Ganjen nad vztrajnimi prošnjami se Ti naposled odloči, da ostane še eno noč pri svoji mali varovanki... Zadnjo noč... Ukaza dolžnosti ni bilo mogoče izpremeniti...

Prihodnje jutro Ti vidno vznemirjen proži roko proti soncu, ki je ravno vzhajalo, in dé slovesno:

»Moj čas, draga, je prišel... Pusti me, da grem! Neodoljiva želja me vleče k moji materi. Vrnem se, in takrat postaneš — moja žena... Potem te povedem v svojo zemljo, kjer bova živela v neskaljeni sreči...«

Li Jan je zdaj zapopadla važnost slovesa ter se povsem zbrala. Vzela je šemesen in zapela belemu princu z zlatim srcem poslednjo pesem — pesem življenja, polne ljubavi in — boli, katere otožni toni so vibrirali skozi bujno jutro, gubeč se daleč nad Sikiangom...

Ti je solznih oči poslušal divno melodijo, ki je prodirala do dna duše. Srce mu je napolnil pekoč gnev...

Gledal je v to čudolepo pokrajino, prevzet od veličine prebujenega kopnenja po domači zemlji... Po zraku se je prelival vonj prelepih cvetic različnih vrst...

Že je prispela ladja, ki ga bo ponesla čez Južno kitajsko morje do otoka Formose, kjer bo prestopil na veliki prekoceanski parobrod, s katerim se odpelje v domovino...

»Li Jan, deklica moja sladka, zbogom. Češena bodi in zahvaljena za vse, zdravstvuj, bodi srečna...«

Njena drhteča ročica se je oklenila njegovega vratu in jokaje je objela ljubljeneega. — »Globokejša od morja, preko katerega boš plul, je moja zahvala za vse dragocene dni, ki sem jih preživela s teboj.«

»Ne plakaj, Li Jan,« — jo tolaži Ti, — »nate bom mislil vedno. Veruj mi! Ko bom delal in ko bom sanjal. Ko bom slušal glasbo in ko se bom razgovarjal s prijatelji. Ko bom čital, namesto naslova bom videl tvoje prekrasne oči, Li Jan. V sanjah te bom poljubljaj — dokler se zopet ne snideva...« Zatem se je okrenil in odšel na brod. Li Jan je še čula njegove težke korake — — —

In potem...

Li-Yan se je poglobila v misli... Gledala je v domišljij lotose in kot da to ni bilo tukaj, že tam v daljni Evropi — živo ji je vse prišlo pred oči. In te bi čase v duhu videla sončno jezero s krasnim razcvetelim cvetjem, zelene jase, čarobne vrtove in veličastne planine, kjer studenci življenja vro izpod orjaških skal...

Često bi ob večerih sedela pri oknu in s

hrepenjem zrla v daljino... Njeni čuti so zaznali, kako neizmerno daleč je od nje... Obraz ji je okamenel in pogled gorel v daljo... Vsa tuja se ji je zazdela, neznana, skrivnostna.

Neko jutro je oblekla tanko temnomodro haljo in odšla na breg. Legla je pod bambusov trst in zaželela: »Pridi!«

Srce ji je trepetalo in strahoma je čakala. Hrepenenje po tujcu se je kakor drhteča roka sprožilo v nedogled...

»Kje si, daljni — ? Ni te, a tako te želi moje srce...« Lepota jo je prevzela, da je ob misli na slovo jokala kot dete.

Ležala je ure in ure na produ in strmela v daljo: »O, da bi se skoro srečala najina pogleda — — —«

Sikiang, daj mi spomin, daj mi iz svojega naročja darilo, samo meni, če me ljubiš, kot te ljubim jaz — — —«

Iz vode je rastlo moško telo, temno ožgano od sonca, blesteče ko bron.

Bil je Ti...

»Ti? — — ne pojdi — ostani pri meni — ; daj mi svoj blesteči pogled, čar opoja mi daj in občutkov slasti... Ti dobri... Ti najboljši — — —«

»Čudo si« — je zašepetal — »pridi... moja bela ladja čaka in oranžno jadro žari od nestrpnosti, da se upre vetru ter te ponese v sinjino!« — Objel jo je rahlo. Bežno kot dih je zaslutila njegovo telo. — Za trenutek so jo omrežile zvezde s svojim zlatim sijajem...

Privid je izzvenel in zamrl; — fantom jo je prevaral in ji prikazal v mrzlični fantaziji ljubljeneega... Zaprtih oči je obstala negibna in — kakor da sanja — čula odmev korakov, ki so se naglo oddaljevali...

Nekikrat bi v ekstazi še videla njegovo silhueto... Ali on se sam nikoli več ni vrnil...

× **Preseljevanje industrij iz Slovenije in Hrvatske v Srbijo** se nadaljuje. Velika tekstilna tovarna v Kranju »Jugobruna« je nakupila v bližini Jagodine potrebno zemljišče, kjer bo zgradila novo tovarno. Prav tako se preseli tudi tekstilna tovarna iz Duge Rese na Hrvatskem v Mladenovac.

× **Drzen vlod so izvršili tatovi v Škofji Loki.** Sredi noči so udrli v stanovanje nekega uradnika in mu ukradli iz omare 33.000 din. Poleg denarja in vložne knjižice so tatovi odnesli tudi več litrov olja in drugih jestvin in nato pobegnili ne da bi jih kdo opazil.

× **Banska uprava v Ljubljani** je razpustila Podzvezo stavbinskih delavcev za Slovenijo s podružnicami v Ljubljani in v Mariboru, ker je s pozivanjem svojih članov k nezakoniti stavki ravnala proti državnemu in družabnemu redu. Oblasti so zaplenili društveni inventar.

× **Madžarski kmetijski minister grof Teleki** je prispele za štiri dni v Jugoslavijo, da vrne obisk našega kmetijskega ministra dr. Čubrilovića na Madžarskem.

× **Besarabski Nemci na poti skozi Jugoslavijo.** V soboto je šel skozi Zagreb prvi tran-

sport besarabskih Nemcev. V vlaku je bilo 722 ljudi, ki so imeli s seboj konje, vozove in druge premičnine, kar so smeli vzeti s seboj. V Zagrebu so Nemce pogostili, nakar so nadaljevali pot v Nemčijo.

× **Policijske oblasti na Hrvatskem** so poslale nove verižnike na prisilno bivanje v Udmino in Donji Lapac. Med njimi so večinoma trgovci, mesarji in peki.

× **Beograjsko sodišče** je obsodilo kavarnarja Raca Ljudevita zaradi prikrivanja živil na 30 dni zapora in 30.000 din globe.

× **V Metkoviću** so našli pri trgovcu Danilu Šotri 1834 kg neprijavljene kave in 775 kg masti. Policijske oblasti so zalogo zaplenile, trgovca pa poslale na prisilno bivanje.

× **Plaz zemlje je zasul v Sopotu** pri Pirotu 18letnega Srbislava Čirića in njegovo 6-letno sestro. Oba sta bila mrtva.

× **Požar je uničil predivo.** V tvornici za predelavo prediva v Kuli pri Somboru je izbruhnil požar in uničil 20 vagonov prediva v vrednosti milijon dinarjev.

× **Naši izseljenci** so se te dni vrnili iz Francije na parnikih »Sima Matković« in »Petar«. Vrnilo se je več sto izseljencev s svojimi

rodbinami. Sledili jim bodo še ostali izseljenci iz Francije, ker je tam življenje čim dalje težje.

× **Novomeško sodišče** je obsodilo delavca Josipa Adameka na 5 let robije, ker je z nožem sunil v trebuh Terezijo Rajerjevo s Potovega vrha, da je po nekaj dneh umrla.

× **Na kolesu se je ubila Albina Fabijanova** iz Podturna pri Dolenjskih Toplicah. Nesrečna Albina se je peljala skupaj s svojim bratom in še nekaterimi drugimi fanti na kratek izlet. Albino je vozil na svojem kolesu 23letni Jože Avguštin. Na nekem ovinku sta se zaletela vsled teme v obcestni kamen in se prevrnili. Nesrečna Albina je priletela s tako silo ob kamen, da ji je počila lobanja in je ženska obležala mrtva na tleh.

× **Detemorilka.** Magda Murićeva iz okolice Varaždina je postala nezakonska mati. Ko je na polju delala, so jo popadli krčji in Magda je rodila živo deklico. Mlada nezakonska mati se je bala posledic in sramote pa je otroka odnesla v gozd in ga tam zakopala. Orožniki so našli trupelce brez glave in rok, aretirali so mater in jo izročili sodišču. Magda zanika, da bi sama odtrgala otroku glavo in roke.

Levo: Takole slika povzroči angleški napad — Desno: Učinek bomb je zmeraj strahovit. Slika je posneta v Nemčiji

Dve vojni in Anglija

Velika Britanija je do sedaj na svetu največji imperij. Delimo jo na Veliko Britanijo v Evropi in velikobritanska prekomorska posestva, kamor spadajo njene kolonije (od lat. besede colere = obdelovati), dominioni, protektorati in mandatna ozemlja. Velika Britanija v Evropi obsega Anglijo s Škotsko, Walesom, Ulstrom na Severnem Irskem ter otok Man ter Kanalsko in Normansko otočje. To je obseg površine 241.839 km², torej manj kot meri naša Jugoslavija (246.000 km²). Vendar pa prebiva na teh kvadratnih kilometrih 46 milijonov ljudi. V Evropi ima Anglija še sledeča posestva: Irsko, Malto, Gibraltar in otok Ciper. Skupno število ljudi na angleških evropskih posestvih znaša preko 50 milijonov. V Aziji posedujejo Angleži predvsem Indijo, potem otok Ceylon, trdnjavsko mesto Aden, Malako, Birmo, del otoka Borneo, Hongkong in dvoje mandatnih ozemelj: Palestino in Irak. Površina velikobritanskih azijskih imetij znaša 6.600.000 km². Angleških podložnikov v Aziji je — 350 milijonov duš! V Afriki spada v angleški imperij Kenija, Uganda, Mauritius, Zanzibar, Somalija (ki so jo pred tedni zavzeli Italijani), Niassa, Gambia, Rodezija, Nigerija, Sierra Leone, Sudan, dominion Južna Afrika in kot mandatna ozemlja bivše nemške kolonije v vzhodni in jugozapadni Afriki. Vsa ta ozemlja merijo skupaj okrog 10.000.000 km² ter štejejo preko 60 milijonov prebivalcev. V Ameriki, obvlada Vel. Britanija v prvi vrsti dominion Kanado, Bermudske otoke, Honduras v Srednji Ameriki, Barbados, Bahamsko otočje, otok Jamajco, otok Trinidad (Sv. Trojica), južnoameri-

ško Guyano in še celo vrsto drugih manjših otokov. Britanska Amerika meri nad 10.000.000 km² in ima okrog 20 milijonov duš. Največji otok na svetu je Avstralija, ki spada poleg dominiona New Zeelanda, otočja Fidži, Pacifiškega arhipela, Nove Gvineje, Samoa, Mauru in Papua v sklop velikobritanskega svetovnega imperija. Skupno s Francozi vladajo Angleži še otočju Novi Hebridi. Nazadnje našete kolonije so razsežne za 8 milijonov km² in na njih prebiva okrog 12 milijonov ljudi. Pod angleško vrhovno oblast spada tudi Egipt in del Arabije.

Evropska Anglija sama je največji otok v Evropi, ki je v severnem in zahodnem delu gorat, vendar pa ne previsok, saj sega najvišji vrh v Angliji zgolj 1343 m v višino (Ben Nevis). Ostala Anglija je večidel ravna, obala pa je zelo členovita. Reke imajo kratek tek, vsled obilnih padavin pa veliko vode. Ker se večinoma izlivajo v morje v obliki lijaka, pridejo ladje lahko daleč proti toku rek. Zato so Angleži, ki so spretni mornarji in še spretnejši trgovci, na takih krajih ustanovili mnogo pristaniških, trgovskih in ladjedelnih mest kot Liverpool, ladjedelniki Glasgow, Edinburgh, Blackpoole, Portsmouth itd. Glavni industrijski središči sta velemesti Manchester in Birmingham. V gorstvih Anglije se krijejo ogromne množine premoga in železa; največji premogovniki so v Walesu in na Škotskem. Angleži so predvsem sijajni trgovci, obrtniki in živinorejci, za poljedelstvo pa nimajo kdove kaj smisla. Glavno mesto je London, ki šteje okrog 8 milijonov prebivalcev in leži ob reki Temzi. London je največje trgovsko in bančno mesto na svetu.

Velika Britanija je razen Sovjetske Rusije

prva industrijska država na svetu. Pripomniti moramo, da je bila Anglija prva država v Evropi, ki je svojo industrijo razvila do tako visoke stopnje, kot se drugim evropskim državam še zdavnaj sanjalo ni takrat. Zato je morala Anglija za svoje industrijske izdelke poiskati tudi odjemalce, to se pravi, svetovno tržišče. Poleg tega je njena industrija za svojo produkcijo potrebovala tudi mnogo surovin, ki jih v Angliji ni bilo dovolj. Ze lega domovine je Angleže silila, da postanejo mornarji, če hočejo v svet. In tako so začeli Angleži kmalu in naglo kolonizirati. Pri tem so najbolj iskali taka področja, ki so na surovinah čim bogatejša. S tem so hoteli oskrbeti svojo industrijo s kar najboljšimi in čim večještevilnimi sredstvi. Ko so si kolonialna posestva že zagotovili, so si morali zasigurati tudi pomorske trgovske poti. Angleška trgovska pot po morju v Indijo, ki je najbogatejša velikobritanska kolonija, je vodila po Atlantskem oceanu skozi Gibraltarsko morsko ožino (14 km) mimo otokov Malte in Cipra skozi Sueški prekop in Rdeče morje ter preliv Bal-el-Mandeb (17.5 km) v plovbe prosti Indijski ocean. To pot je bilo torej treba zavarovati glede eventualnih napadov. In tako je ob prvi kritični točki na tej poti, na španskem Gibraltarju, zrasla mogočna trdnjava, ki so jo Angleži strahovito utrdili, kajti kdor je gospodar Gibraltarja (Gibraltar = Džebel al Tarik = Tarikova skala), je tudi gospodar morske zveze Indije z Evropo. Zato iz dneva v dan čitamo, da, ali Angleži Gibraltar vedno bolj utrjujejo, ali pa da to angleško postojanko napadajo s kar najtežjimi bombami sovražna letala. Angleži so se Italijanov kot tekmecev v imperialističnih željah venomer bali in da jim ne bi po-

Amerika na poti novega gospodarstva

Pred kratkim smo brali in poslušali radijska poročila, da je USA izdelala obsežen program za novo in pospešeno kopno in pomorsko oborožitev. Važno pri tem je, da mnogi strokovnjaki v Zedinjenih državah smatrajo, da vsa izpeljava tega programa ne bo tekla tako gladko in hitro kot je v načrtih zamišljeno.

Glavno pri tem programu je dejstvo, da Zedinjene države kljub prirodnemu bogastvu nimajo na razpolago toliko surovin, kolikor jih za svojo porabo potrebujejo. USA je v glavnem glede preskrbe s surovinami odvisna od uvoza iz drugih predelov zemlje. — Še posebno rabi obilico surovin ameriška vojna industrija. Vojne tovarne morajo imeti dovoljne množine mangana, živega srebra, kositra, nikla, kroma in še posebej antimona. In Amerika sama s temi metali in rudninami svoje vojne industrije ni zmožna oskrbovati. Vedeti je treba, da vojne tvornice požirajo mnogo raznih surovin. Za izdelavo ene same bombe so na primer potrebne najrazličnejše kovine in druge snovi, ki pa jih je USA prisiljena uvažati z vseh strani sveta. Kositer prihaja v Zedinjene države iz britanske Malezije, krom se dovaža iz Rodezije, nikel iz Kanade, živo srebro dobiva USA iz Španije in iz italijanskih rudnikov, mangan pa uvažata Sovjetska Rusija in Brazilija. Antimon, potreben Ameriki, je uvožen iz Kitajske. Vse te surovine pridejo v Zedinjene države lahko samo po morskih poteh, a promet po morju je danes zaradi min in podmorniške vojne izredno kočljiva zadeva. Zaradi tega so se Zedinjene države odločile za avtarkijo. Avtarkija je gospodarski sistem, ki stremi za tem, da si država, ki tak sistem vodi, na lastnem ozemlju poišče dovolj potrebnih surovin in da skuša postati čim bolj neodvisna od uvoza. Seveda se skušajo načela avtarkije izvajati tudi v vseh ostalih gospodarskih področjih. Avtarkijo je n. pr. uvedel v Italiji Mussolini, vedno bolj pa se jih oprijemlje tudi Hitler. Če hočemo avtarkijo pravilneje označiti, lahko rečemo, da je ta sistem go-

spodarstva narobe obrnjen način sovjetskih ppatiljetk.

In tega načina so se pričele oprijemati zdaj Zedinjene države. Vlada je naročila vsem geologom (zemljeslovcem), da teritorij Zedinjenih držav čim vestneje preiščejo, da bi se našlo še več ležišč surovin in rud, kot jih je že najdenih. S tem so se pričeli pečati najboljši ameriški učenjaki in preiskovalci tal.

Najtežje je s kositrom, ki ga porabljajo Zedinjene države velike množine, a ga morajo skoraj ves kvantum, potreben industriji, uvažati iz inozemstva. Amerikanci iščejo za kositrom zlasti po Aljaski, ki je bila nekdanj ruska, a so jo nekdanj Rusi prodali USA za bagatelo. Za to rudo sledijo tudi po ozemlju države Nevade in Karoline. Za kositrom čuti USA največ potrebe po manganu, ki ga skušajo ameriški geologi zaslediti v Arizoni, Montani, Georgiji in Arkanzasu. Že v pretekli svetovni vojni so Američani zadovoljevali zgolj 35% svojih potreb po manganu. Kot izgleda, teh odstotkov USA tudi v današnjih težkih in zapletenih časih ne bo mogla preseči. Glede nikla še ni tako hudo, ker tega dobivajo iz sosedne, mejaške Kanade, ki je v produkciji nikla v svetu najjačja. Živo srebro, ki se ga posebno rabi pri izdelavi najmočnejših razstreliv, iščejo Zedinjene države najbolj po že omenjeni Nevadi, Kaliforniji in ob mehiški meji po skalnatih prerijah Teksasa, kjer so že pred sto leti kopali cinober, iz katerega dobivamo kot produkt živo srebro, podjetni Španci. Kot pa vse kaže, USA v tem ne bo kdo ve kaj posebnega dosegla.

Ena najpotrebnejših surovin pri izdelavi municije je antimon. Domača proizvodnja te važne rude krije le 10% potreb USA. Ostalih 90% morajo Američani voziti iz Kitajske preko Tihega oceana. Zato zdaj do dobra razumemo, zakaj sta si USA in Japonska vedno navzkriž. Vsaka bi rada ta važni antimon, ki je tako zelo potreben za streliva. In eno bogatejših ležišč te rude je Kitajska, ki jo

smatra imperialistična »država sonca«, Japonska, izključno za svojo interesno sfero. Glede surovin pa je obširna Kitajska tudi ameriška domena in zveza med USA in njo je mogoča le po morskih poteh skozi Pacifik. Američani ljubosumno čuvajo pomorsko cesto do Kitajske in po raznih otokih, ki leže ob tej poti, so zgradili mnoge trdnjavske in kontrolne postojanke, ki pazijo, da se ne bi kdo dotaknil te glavne žile ameriških interesov. In pretakanje krvi po tej ameriško-kitajski žili kaj nerad gleda mlad imperij — Japonska, ki se zaradi tega čuti ovirano v svojih širokih težnjah. Sedaj bomo laže razumeli, čemu sta si Japonska in Zedinjene države vedno v laseh in vedno drug drugemu grozita, da bosta izvajali tako zvane represalije. Toda vrnimo se k antimonu!

Za časa svetovne vojne l. 1914 se je proizvodnja antimona, te druge duše oboroževalne industrije, v Zedinjenih državah dvignila na 30% ameriških potreb. Zdaj se v Ameriki trudijo, da bi iztaknili ta prevažni antimon v Italiji, Kaliforniji in Nevadi, pa doslej geologi novih najdišč te rude še niso zasledili.

„EKONOM“

R. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši) Telefon interurban 25—06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne »Ilovac«, Karlovac za vse vrste zidne in strešne opeke.

slednji nadlegovali njihovo »vodno cesto« v Indijo in ostali azijski oz. afriški imperij, so tik pred italijanskimi vrati vpostavili svoj utrjeni otok in centralno luko svojega sredozemskega vojnega brodovja — Malto. Tudi o tem otoku dnevno slišimo, kako srdito ga Italijani bombardirajo. Če gremo naprej, naletimo najprej na Sueški prekop, ki je večinoma v rokah angleških in francoskih delničarjev. Ko izplovemo iz tega umetnega prekopa, se znajdemo v Rdečem morju, ki nas naposled pripelje do Bab-el-Mandebke morske ožine, široke 17,5 km in ki jo straži na afriški obali sijajno utrjeni Aden, ki je do nedavno imel izborna strateško zaledje v Britski SZomaliji, katero pa so italijanske čete pred dobrimi štirinajstimi dnevi zasedle. Več poročil nam pripoveduje, da se Italijani vedno bolj bližajo Adenu. Če bo Aden padel v italijanske roke, bodo Italijani z lahkoto nadzorovali promet iz Indije v Evropo, kajti ponovno omenjam, da je preliv Bab-el-Mandeb samo 17,5 km širok.

Ta tako močno zavarovana angleška pomorska zveza Anglije z Indijo je bila v glavnem tudi vzrok svetovne vojne l. 1914. Že prej smo omenili, da so se Angleži industrijsko zelo zgodaj in hitro razvili ter si za svoje industrijske izdelke zasigurali svetovni trg in s tem bogastvo. Medtem ko so si Angleži svojo industrijo in svetovni trg že utrdili, pa se je industrijsko razvila tudi Nemčija, ki pa si ni mogla zagotoviti svetovnega tržišča, ker so ga že vsega zasedli Angleži. Tudi je za obsežnejšo mednarodno trgovino strogo potrebno, da so takoj pri rokah dobre in solidno zavarovane morske poti. In te so imeli Angleži, ki jasno, da jih niso hoteli deliti s konku-

renčno Nemčijo. Ta takrat še ni bila dovolj močna za boj z Anglijo. Zato je šla drugo pot. Po vsej Nemčiji je zaoril znani krik: Drang nach Osten! Nemški diplomati in gospodarstveniki so hoteli na vsak način v Azijo. Toda kako, ko je morska pot v posesti Angležev? Če ne gre po mokrem, naj gre po suhem. In v Nemčiji se je rodil tale načrt: Treba bo zgraditi transkontinentalno pot, ki naj gre od pristanišča Hamburga skozi Berlin, Dunaj, Budimpešto, Beograd in dalje po dolini reke Morave skozi Bolgarijo in Odrin na Carigrad, potem pa po Mali Aziji skozi ožino pri gorovju Issu dalje v Sirijo, kjer so petrolejski vrelci in v Azijo. Nemška diplomacija se je vrgla na oživotvorjenje tega načrta. Od Hamburga do Budimpešte ni bilo v tem smislu nikakih zaprek. Toda prva postojanka na tej »suhi cesti« v Malo Azijo je bila mala Srbija, v kateri so vladali Obrenovići, ki jih je nemška Avstrija kmalu pridobila na svojo stran. (Srbski oficirji so nosili takrat celo uniforme, ki so bile skoraj na las podobne avstrijskim.) Obrenovići so zašli pod absoluten nemško-avstrijski vpliv ter proti malenkostnim odškodninam dovolili nemškim inženjerjem gradnjo železnic, ki so spadale v sklop nemškega transkontinentalnega načrta. Tudi v Bolgariji je nemška politika prevladala in na prestol spravila nemškega kneza Ferdinanda Koburškega, očeta današnjega bolgarskega kralja Borisa. S tem je dovolj jasno povedano, da je stala tedanja Bolgarija pod velikim vplivom nemške diplomacije in nemških gospodarskih načrtov. K načrtu »Drang nach Osten« spada tudi aneksija Bosne in Hercegovine l. 1878 ter vpostavitve nemškega princa Wieda (l. 1908) za albanskega vla-

darja. Tudi na Grškem je prišla na prestol dinastija germanskega porekla, v Albaniji pa so princa Wieda kratkomalo strmoglavili. V Turčiji še dandanes živi pod imenom Meissner paša nemški inženjer Meissner, ki je bil glavni graditelj tako zvane anatolske železnice, ki naj bi vezala Carigrad z Bagdadom.

Vse te nemške priprave so Angleži nekaj časa s skrbjo gledali, ko pa so se nemške konkurence le preveč zbal, je prišlo med evropskimi državami do večjih političnih trenj, ki so povzročila grupacijo angleških zaveznikov na eni in zbiranje centralnih sil pod nemškim vodstvom na drugi strani. Politično ozračje je vedno bolj zaudarjalo po bližajoči se nevihti. Srbija je pričela jadrati po Nemcem neljubih vodah ter ni več trpela nad seboj nekakšnega avstroogrškega pokroviteljstva. S tem je bila postavljena nemškim načrtom prva resnejša zapreka. In grmelo je vedno bolj in bolj — končno pa je prišel nesrečni 28. junij 1914 v Sarajevu.

Izbruhnila je vojna. Anglija je stopila vanjo, da brani interese Srbije in s tem seveda v glavnem svoje. Na nemško stran pa sta stopili Bolgarija in Turčija. Tako je torej nastal vsled držav, skozi katere naj bi šla nemška transkontinentalna pot, vojni metež, ki je vanj posegla tudi Rusija, ki se je čutila, če bi nemški »Drang nach Osten« uspel, prizadeto, saj bi nemška pot presekala od Odrina do Carigrada Dardanele, ki so jih Rusi smatrali za svojo interesno sfero, ker so izhod iz Črnega morja.

**ČITAJTE IN NAROČAJTE
„KMETSKI LIST“!**

Po vsem opisanem prihajamo do enostavnega zaključka, da silijo Zedinjene države vedno bolj v avtarkijo. To bo marsikoga morda presenetilo, kajti USA uživa po vsem svetu glas gospodarsko solidne in na surovinah bogate svetovne države. Rekli smo: gospodarsko solidne. Naj nikdo ne misli, da mislimo s tem tudi socialno solidno državo. Amerika je mlad svet in polna prirodnih bogastev. Zato so se vanjo zaleteli cele množice ljudstev, ki so si hotele od prirodnih preobilic načrpati bogastva. Da bi se to izčrpavanje pospešilo, se je pričela z vso silo uveljavljati tehnika, ki je v razvoju prehitela celo samega človeka, ki je v tehniki, torej materialni kulturi silno zrastel, a se v duhovni znatno zdegeneriral. Danes je Amerika duhovno gol šlager. Film, ekstravaganca in še vse drugo, česar naš evropski svet ne more doumeti. Američani pravijo, da je Evropa zemlja filistrov, zanesenjakov in drugih podobnežev. Torej je tak človek tudi francoski zdravnik in svetovno znani in priznani pisatelj samotar Georges Duhamel, ki je Ameriko, ta labirint koncernov, trustov, nebotičnikov in delniških družb obsodil v svoji znameniti knjigi »Prizori iz bodočega življenja«, ki jo imamo prevedeno tudi v našo slovenščino.

Na koncu razprave o Zedinjenih državah naj omenim samo še to, da se te zdaj izvijajo iz gospodarskih križev, katere jim je zadal njihov tehnično-kapitalistični socialni ustroj, ki je poznal samo industrijske tvornice in izven-domovinske dežele ter narode, iz katerih je izčrpaval in in pravzaprav še vedno izčrpava njihove prirodne dobrine.

Zdaj so se morale Zedinjene države, ker jim preti, da se znajo lepega dne glede preskrbe surovin znajti odrezane od ostalega sveta, zateči v mučen in utrudljiv sistem avtarkije. In avtarkija je nasilje nad rodno zemljo in svojim narodom.

J. Ž.

„Čitajte Kmetški list“

Iz tujine

■ **Angleške policijske oblasti** so aretirale v Singapuru nekega uradnika japonskega konzulata in štiri druge Japonce, ki so bili osumljeni špijonaže. Angleška policija je udrila tudi v japonski konzulat in izvršila strogo preiskavo. Angleži so iskali neke važne dokumente, za katere so osumili Japonce, da so jih ukradli. Aretacije Japoncev so povzročile v Tokiu in po vsem Japonskem ogromno ogorčenje in proteste.

■ **V Indokini** se nadaljujejo borbe med japonskimi četami in francosko indokineško vojsko. Francoski guverner Indokine je prvotno pristal na japonske zahteve po oporiščih in prehodu japonskih čet preko njenega ozemlja, toda Japonci se niso držali tega dogovora in so zavzemali in prodirali tudi po drugih krajih. Vsled tega je guverner Indokine dogovor z Japonci razveljavil in ukazal svojim četam, da se naj upro japonskemu prodiranju.

■ **Ruski manevri.** Ruska mornarica na Daljnem Vzhodu je imela pretekli teden velike pomorske vaje, ki so se je udeležile vse njene edince. Ruska mornarica v tem morju je zelo močna in ima okrog 150 podmornic, ki imajo predvsem obrambni značaj. Istočasno je imela tudi ruska kopnena vojska na Daljnem Vzhodu svoje manevre ob sovjetsko-mandžurski meji.

■ **V morje so spustili** te dni Amerikanci veliko vojno ladjo, ki ima 45.000 ton. To je že druga ladja te velikosti, ki jih je dobila ameriška mornarica.

■ **Madžarska vlada** bo zamenjavala v Transilvaniji 1 pengő za 30 rumunskih lejev.

■ **V Transkavkaziji** so se vršili veliki sovjetski manevri. Manevrom je prisostvoval maršal Budjeni.

Poveljnik sovjetske armade na Daljnem Vzhodu je general Štern, ki ga prištevajo Rusi med svoje najboljše generale. S temi manevri je Sovjetska Rusija zaključila svoje jesenske ma-

nevre, ki so se vršili na vseh morjih, ki obdajajo njene meje in na vseh kopnenih mejah.

■ **Roosevelt** je prepovedal izvažati na Japonsko staro železo in bencin. Vsled te prepovedi je japonska industrija zelo prizadeta, ker je iz Amerike uvažala največ surovin, starega železa in bencina. Japonska vlada je bila zaradi tega koraka ogorčena.

■ **Rusija je uvedla** na srednjih in visokih šolah poučevanje tujih jezikov. Učili se bodo nemški francoski in angleški jeziki.

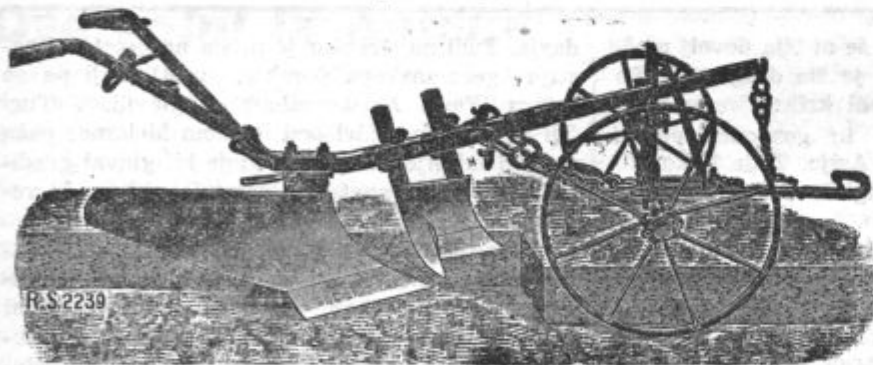
■ **Gandhi**, zastopnik indijskega naroda vodi sedaj premišljeno borbo za mirno pridobitev vseh pravic in svobode svojemu narodu. Svojim somišljenikom je odsvetoval v času vojne vršiti pasivni odbor proti angleškim oblastem. Gandhi je večkrat posetil indijskega podkralja, s katerim je razpravjal o vprašanju razširitve pravic indijskemu narodu.

Sejmi

6. septembra: Vel. Podlog obč. Leskovec pri Krškem, Pišece;
7. septembra: Gor. Logatec, Št. Vid nad Stično, Kranj, Novo mesto, Slovenji Gradec;
8. septembra: Zagorje ob Savi, Ormož, Kamnik, Št. Vid na Blokah, Maribor, Ljutomer, Dol. Lendava, Rakičane;
9. septembra: Motnik, Zdenska vas — Zdenska reber pri sv. Antonu, Celje, Ptuj, Trbovlje, Sv. Krištof, Št. Janž pri Dravogradu;
10. septembra: Toplice, Sodražica, Rajhenburg, Vuzenica, Turnišče;
11. septembra: Radeče pri Zid. mostu, Mariboru;
12. septembra: Poljčane, Brežice, Celje, Trbovlje, Teharje.

„Kmetški list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, pollet. 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

SACK-ovi plugi so najboljši!

V zalogi pri Kmetijski družbi in njenih skladiščih

Navzlic podražitvi usnja
proizvajamo in prodajamo

ČEVLJE

v priznani prvovrstni
kakovosti po prejšnjih cenah.

TRIUMF, MIKLOŠIČEVA CESTA 12
nasproti hotela »Uniona«

Kmetški hranilni in posojilni dom

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani — Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun Poštne hranilnice 14.257
Brzovjav: „Kmetškodom“ — Telefon št. 28-47

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun — Daje kratkoročna posojila — Eskontuje menice — Izvršuje ostale denarne posle — Nove vloge na knjižice in na tekoči račun vsak čas razpoložljive obrestuje po **4 do 5%**
Za vse vloge nudi popolno varnost!
Zaupajte domačemu denarnemu zavodu!